

Opinnäytetyö (AMK)

MTMK19

Bioanalyttikko ja sairaanhoitaja

2019

Jaana Katava, Johanna Marku, Anu Suolahti

OPISKELIJALÄHTÖINEN OHJAUS

– Bioanalyttikko-opiskelijat TYKS
laboratoriotoimialueen patologian laboratoriossa

Jaana Katava, Johanna Marku, Anu Suolahti

OPISKELIJALÄHTÖINEN OHJAUS

- Bioanalyttikko-opiskelijat TYKS laboratoritoimialueen patologian laboratoriossa

Tämän opinnäytetyön aihe nousi käytännön tarpeesta. Aihe oli ajankohtainen ja työelämälähtöinen. Opiskelijaohjaus ja sen laadukas toteutuminen oli noussut esille viime vuosina.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää opiskelijaohjausta tekemällä kartoitusta opiskelijoiden kokemuksista harjoittelujaksolla. Tavoitteena tässä opinnäytetyössä oli kerätä Turun ammattikorkeakoulun bioanalyttikko-opiskelijoiden kokemuksia päiväkirja-analyysin avulla klinisen laboratoriotyöosaamisen käytännön harjoittelusta. Näiden tulosten pohjalta pidetään osastotunti tammikuussa Tyks laboratoritoimialueen patologian laboratoriossa, jossa käytännön harjoittelu suoritettiin. Lisäksi tuloksista tehdään tiivistelmä patologian laboratorion intranettiin (Pintra).

Tutkimukseen osallistui viisi bioanalyttikko-opiskelijaa, jotka suorittivat klinisen laboratoriotyön käytännön harjoittelun patologian laboratoriossa. Tutkimuksessa käytettiin laadullista tutkimusmenetelmää. Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat 1) Miten opiskelijoiden tutustuminen opiskelijaohjausprosessiin vaikuttaa ammattitaitoa edistävään harjoitteluun? 2) Minkälaisia kehittämiskohteita vastauksista tulee ilmi? 3) Mitkä tekijät koettiin onnistuneina vastausten perusteella? Aineisto kerättiin elokuun ja marraskuun 2019 välillä. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysiä käyttäen.

Opinnäytetyön tulokset analysoitiin sisällönanalyysiä käyttäen. Tuloksista nousi jo analyysin alkuvaiheessa esille opiskelijaohjauksen vahvuudet sekä kehittämistarpeet. Opiskelijaohjauksen vahvuuksina nähtiin muun muassa henkilökunnan ammattitaito, ystävällisyys ja harjoittelujakson monipuolisuus. Tärkeimpinä kehittämiskohteina tuli esille tarve saada enemmän ohjausta tulopäivänä ja työpisteiden vaihtuessa sekä käydä opiskelijan jakson tavoitteet yhdessä läpi ohjaajan kanssa.

Tämän työn tulosten perusteella on Tyksin patologian laboratoriossa tarkoitus tehdä muutoksia nykyisiin käytäntöihin joiltakin osin.

ASIASANAT:

Bioanalyttikko-opiskelija, käytännön harjoittelu, opiskelijaohjaus, patologian laboratorio

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

MTMK19

Biomedical Laboratory Scientist and Nurse

2019 | 34 pages, 9 pages in appendices

Jaana Katava, Johanna Marku and Anu Suolahti

STUDENT- CENTERED GUIDANCE

- Biomedical Laboratory Science Students in Turku University Hospital Pathology Unit.

The aim of this thesis came up from practical needs. The topic was current and work-friendly. Student guidance and its high-quality realization had emerged during the last few years.

The purpose of this thesis was to develop student guidance with a survey of students' experiences during their practical training. The goal of this study was to gather biomedical laboratory science students' experiences of clinical practice guidance in the laboratory of pathology. The data was gathered via journal entries based on the questionnaire which was sent to the students. Results are going to be represented in the laboratory of pathology meeting. Additionally the summary of the results are going to be published on the laboratory of pathology's intranet (Pintra).

Five biomedical laboratory science students who did their clinical laboratory work practical training in the laboratory of pathology took part in the survey. A qualitative research method was used in this study. Research questions were 1) When the students get to know the student guidance process, how does it affect to their practical training that supports professional skills? 2) What are the needs of development that come up from this study? 3) What were the things that were experienced as successful according to the answers? The data was gathered between August and November 2019 and was analysed with content analysis.

The results of this study were analysed with content analysis. In the beginning of the analysis process we could notice the strengths and developing needs of student guidance. The strengths among the other things were professional expertise of the personnel, kindness and the diversity of the practical training period. The most important need of development was the lack of guidance when starting the practical training and when changing the workstation. Other noticeable lack was paying attention to going through the goals of the practical work period together with the student.

According to the results of the study Turku University Hospital Pathology Unit is supposed to make some changes to the current policies.

KEYWORDS:

Biomedical laboratory science student, practical training, student guidance, laboratory of pathology

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ	7
3 BIOANALYYTIKKO- OPISKELIJA	8
4 KÄYTÄNNÖN HARJOITTELU	10
5 OPISKELIJAHOHJAUS	11
6 PATOLOGIAN LABORATORIO	13
6.1 Kliininen histologia	13
6.2 Kliininen sytologia	14
7 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	15
8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	16
9 TULOKSET	19
9.1 Ennen harjoittelujaksoa	19
9.2 Tulopäivä harjoittelujaksolle	20
9.3 Histologia	21
9.4 Sytologia	22
9.5 Harjoittelun jälkeen	23
10 TULOSTEN TARKASTELU	25
11 LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	27
12 POHDINTA	29
LÄHTEET	32

LIITTEET

Liite 1. Tiedonhaun taulukko.

Liite 2. Opinnäytetyöhön liittyvät kysymykset.

Liite 3. Opiskelijaohjausprosessi laboratoriotuimialueen bioanalyttikko-opiskelijoille (VSSHP 2019).

KUVIOT

Kuvio 1. Opinnäytetyöprojektin eteneminen 18

TAULUKOT

Taulukko 1. Kudosnäytteen kulku patologian laboratoriossa (Mäkinen 2012b). 14
Taulukko 2. Esimerkki sisällönanalyysistä koskien opiskelijaohjausprosesseja. 19
Taulukko 3. Esimerkki sisällönanalyysistä liittyen kehittämiskohteisiin 23
Taulukko 4. Esimerkki sisällönanalyysistä koskien onnistuneita tekijöitä. 24

1 JOHDANTO

Opiskelijoiden ohjaajilta vaaditaan mm. pedagogisia valmiuksia ja ennen kaikkea osamista opiskelijoiden ohjaukseen. Ohjaustilanteet ja ohjaus yleensäkin ovat vastavuoroista toimintaa ohjaajan ja ohjattavan opiskelijan välillä. Ohjatun harjoittelun aikana kommunikointi ja keskinäinen yhteistyö korostuvat. (Luojaus 2011, 25-24.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää opiskelijaohjausta tekemällä kartoitusta opiskelijoiden kokemuksista. Tavoitteena on kerätä Turun ammattikorkeakoulun bioanalyttikko-opiskelijoiden kokemuksia päiväkirjamerkintöjen pohjalta kliinisen laboratoriotyöosaamisen käytännön harjoittelusta. Näiden tulosten pohjalta pidetään osastotunti Tyks laboratoriotuotteen patologian laboratoriossa, jossa käytännön harjoittelu suoritetaan. Lisäksi tuloksista laaditaan tiivistelmä patologian laboratorion intranettiin (Pintra).

Tässä opinnäytetyössä käsitellään opiskelijaohjausta yleisesti sekä erityisesti opiskelijan näkökulmasta kirjallisuuteen ja tutkimustietoon perustuen. Syventävässä osuudessa analysoidaan bioanalyttikko-opiskelijoiden päiväkirjamerkintöjä harjoittelujaksosta. Tulosten pohjalta pyritään saamaan esille kohtia, joissa opiskelijat kokevat tarvitsevansa nykyistä enemmän ohjeistusta.

Mukaan valikoituville ja osallistuville bioanalyttikko-opiskelijoille laaditaan ennakkoon päiväkirjapohja kysymyksineen sekä ohjeistuksineen, jotka lähetetään heille ennen käytännön harjoittelujakson alkua ammattikorkeakoulun vastuopettajan kautta. Päiväkirjat tullaan analysoimaan sisällönanalyysin avulla.

Aihe valikoitui patologian laboratorion tarpeista, sillä siellä on useita bioanalyttikko-opiskelijoita koko lukuvuoden ajan. Työpisteitä on useita, jolloin yhden harjoittelujakson aikana tarvitaan jokaiseen eri pisteeseen erillinen perehdytys. Aihe on myös ajankohtainen, koska tulevaisuudessa on kiinnitettävä yhä enemmän huomiota työvoiman saataavuuteen. Opiskelijan näkökulmasta onnistunut käytännön harjoittelu voi lisätä mielenkiintoa opiskeltavaa alaa ja kyseistä työyksikköä kohtaan. Hyvät kokemukset harjoittelun ajalta voivatkin johtaa molemminpuoliseen kiinnostukseen ja opiskelijan rekrytoitumiseen työntekijäksi.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Turun yliopistollinen keskussairaala (Tyks) on yksi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin (VSSHP) tulosalueista. Tyksin tulosalue jakautuu useisiin toimialueisiin, joista yksi on laboratoriotuotantalue. Laboratoriotuotantalue puolestaan jaetaan viiteen vastuualueeseen, joista patologia muodostaa yhden. (VSSHP 2018.) Kyseinen patologian laboratorio toimii tämän opinnäytetyön toimintaympäristönä. Patologian laboratorio sijaitsee vuonna 2018 käyttöönotetussa Medisiina D -rakennuksessa. Laboratoriossa työskennellään maanantaista perjantaihin klo 8.00 – 16.00, päivystystoimintaa ei ole.

Yksikön toimiala on kliininen patologia. Laboratorion tehtävänä on kudokset ja solunäytteiden valmistus mikroskooppinäytteiksi ja sairauksien diagnosoiminen näiden näytteiden perusteella. Yksikön toimintaan kuuluvat myös lääketieteelliset ruumiinavaukset, sekä useat patologian alaan liittyvät erikoistutkimukset. (TYKS 2019, 19.)

Patologian vastuualue huolehtii Tyksissä otettujen kudokset ja solunäytteiden tutkimisesta ja ruumiinavauksista sekä vastaa sairaanhoitopiirin sairaaloiden ja terveyskeskusten patologian näytteiden tutkimisesta (TYKS 2019, 16). Lisäksi patologian vastuualue osallistuu konsultaatio-, tutkimus- ja koulutustoimintaan (erikoislääkärikoulutus, muun terveydenhuollon henkilöstön koulutus) (TYKS 2019, 22).

Vuonna 2018 yksikössä tuotettiin yhteensä 92 600 suoritetta, joista kudokset ja solunäytteitä oli noin 30 500 ja solunäytteitä noin 11 500. Erikois- ja jatkotutkimuksia tehtiin noin 27 000 kpl. (TYKS 2019, 19.)

3 BIOANALYYTIKKO- OPISKELIJA

Tässä opinnäytetyössä bioanalyttikko-opiskelijalla tarkoitetaan henkilöä, joka opiskelee ammattikorkeakoulussa bioanalyttikon tutkintoon johtavassa koulutusohjelmassa. Suomessa bioanalyttikoksi voi opiskella kuudessa eri ammattikorkeakoulussa; Turun ammattikorkeakoulussa, Helsingin Metropolia ammattikorkeakoulussa, Kuopion Savonia-ammattikorkeakoulussa, Oulun ammattikorkeakoulussa, Tampereen ammattikorkeakoulussa sekä Vaasan Yrkehögskolan Noviassa (Opintopolku 2019).

Bioanalyttikkokoulutuksessa ei ole käytössä valtakunnallisia opetussuunnitelmia. Edellä mainittujen ammattikorkeakoulujen verkostoyhteistyönä on kuitenkin laadittu bioanalyttikon kompetenssit, opintojen keskeiset sisällöt ja minimiopintopistemäärät. Kyseisen dokumentin pohjalta kukin ammattikorkeakoulu laatii oman opetussuunnitelmansa ja on tahollaan vastuussa siitä, että sovitut kriteerit täyttyvät. Koulutussisällöt ammattikorkeakoulujen kesken vaihtelevat jonkin verran, mutta niiden vertailua hankaloittaa mm. erilaiset opintojaksojen nimet. (Liikanen 2019.)

Bioanalyttikko-opintojen laajuus on 210 opintopistettä (op) ja tavoitekesto 3,5 vuotta. Koulutus koostuu perusopinnoista (30 op), ammattiopinnoista (70 op), käytännön harjoittelusta (75 op), vapaasti valittavista opinnoista (15 op) sekä opinnäytetyöstä (20 op). Perusopintojen keskeisenä sisältönä ovat luonnontieteellisten ja biolääketieteellisten aineiden opiskelu, lisäksi opiskelija hankkii ammattikorkeakouluasetuksen (352/2003, 8§) edellyttämän kielitaidon. Ammattiopinnot sisältävät opintokokonaisuuksia mm. kliinisen laboratoriotyön menetelmistä, näytteenottoiminnasta, analysointi- ja potilastutkimusprosesseista sekä syventäviä opintoja kliinisen laboratoriotyön erikoisaloista (esimerkiksi kliininen hematologia, kliininen fysiologia, kliininen histologia ja sytologia). (Turun ammattikorkeakoulu 2018.)

Valmistuttuaan bioanalyttikko (AMK) saa oikeuden toimia laillistettuna laboratoriohoitajana, luvan myöntää sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira. Bioanalyttikko on alansa asiantuntija vastaten koko laboratoriotutkimusprosessista, joka koostuu näytteenotosta, näytteiden analysoinnista, tutkimusten luotettavuudesta ja laadunvarmistuksesta sekä toiminnan kehittämisestä. (Suomen Bioanalyttikkoliitto ry 2019.)

Valtaosa bioanalytikoista työskentelee terveydenhuollon parissa; terveyskeskuksen, sairaalan tai yksityisen lääkäriaseman laboratorioissa. Lisäksi työpaikkana voi olla lääke-teollisuus, erilaiset tutkimusprojektit ja laboratorioalan myynti- ja markkinointiyrietykset. (Suomen Bioanalytikkoliitto ry 2019.)

4 KÄYTÄNNÖN HARJOITTELU

Ammattikorkeakouluasetuksen (1129/2014, 2§) mukainen käsite on ammattitaitoa edistävä harjoittelu. Opintoihin liittyvästä harjoittelusta käytettävä nimitys vaihtelee runsaasti, kliininen harjoittelu, käytännön opiskelu, ohjattu harjoittelu, kliininen opiskelu, kliininen oppiminen, kliininen opetus, käytännöllinen opiskelu ja käytännön harjoittelu nimikkeillä löytyy ammattitaitoa edistävään harjoitteluun liittyen kirjallisuutta sekä opinnäytetöitä (Luojaus 2011, 21-22). Turun ammattikorkeakoulu käyttää nimitystä harjoittelu sekä kohdassa Tutkinnot ja opiskelu > Opiskelu ammattikorkeakoulussa että bioanalyttikko (AMK) -tutkinnon kohdassa (Turun ammattikorkeakoulu 2019 a,b).

Virolaisen mukaan (2006, 17) harjoittelujaksoa voidaan nimittää ammatilliseksi harjoitteluksi, käytännön harjoitteluksi tai harjoitteluksi. Päädyimme käyttämään tässä työssä nimitystä käytännön harjoittelu, joka mielestämme kuvaa työpaikalla tapahtuvaa opiskelua parhaiten, koska ammattikorkeakouluopiskelu on vahvasti työelämälähtöistä. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen yhtenä tavoitteena on, että tutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä teoreettiset perusteet toimia työelämässä oman alansa asiantuntijatehtävissä (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1192/2014, 4§).

Bioanalyttikko-opiskelijan koulutukseen sisältyy harjoittelua työelämäympäristössä 45 op, josta tässä työssä käytetään nimitystä käytännön harjoittelu. Käytännön harjoittelut suoritetaan kliinisissä laboratorioissa terveydenhuollon eri organisaatioissa tai biolääketieteellisissä tutkimuslaboratorioissa, osan harjoittelusta voi suorittaa myös kansainvälisessä opiskelijavaihdossa. Harjoittelun kokonaispituus on 75 op, joista 30 op suoritetaan ammattikorkeakoulun omassa opetuslaboratoriossa eli TuasLab:ssa. Käytännön harjoittelun painopiste sijoittuu opiskelujen kolmanteen vuoteen, jolloin opiskelijat suorittavat yhteensä 30 op käytännön harjoittelua. (Turun ammattikorkeakoulu 2019 a.)

Ammattitaitoa edistävän harjoittelun laatu heijastuu opintoihin takaisin. Käsitukset ammattitaitoa lisäävistä harjoitteluyksiköistä ovat huolenaiheena nykykoulutuksessa. Tyytyväisyys harjoittelussa vaikuttaa oppimisen ja saavutusten lisääntymiseen. (Papastavrou ym. 2016.)

5 OPISKELIJAOHJAUS

Ohjaus määritellään tavoitteelliseksi toiminnaksi, jonka pääosassa on ohjaajan ja ohjattavan vuorovaikutussuhde. Se on opetuksen osa-alue, jossa keskeistä on teorian tietojen käytäntöön soveltaminen. Suunnittelu, toteutus ja arviointi muodostavat ohjauksen kokonaisuuden. (Eronen 2010, 12-17.)

Opiskelijaohjauksen rooli on lisääntynyt viime aikoina harjoittelujaksoilla (Kälkäjä ym. 2016, 230-231). Toimintatavat kehittyvät ohjauksen avulla ja lisäävät työväliseitä työtapojen kehittämiseen. Ammatilliset taidot, itsenäisyys ja eettinen toiminta lisääntyvät varmistaen ammattipersonan kehittymisen ohjauksen myötä. (Kärkkäinen 2005, 10, 27-29.)

Laadukas opiskelijaohjaus antaa positiivisen kokemuksen, joka on merkityksellistä opiskelijalle. Terveystuhoillon toimintayksikössä osastonhoitaja on keskeisessä asemassa vastaamaan opiskelijaohjauksen laadusta. Opiskelijaohjauksen laadun sisältöön vaikuttavat potilastyön aiheuttama kiire sekä ohjaajien ohjausvalmiudet ja sitoutuneisuus ohjaukseen. (Luojus 2011, 28 - 29.)

Ohjauksen pitää perustua käytännön harjoittelussa opiskelijan oppimisvalmiuksien tunnistamiseen. Tämän pitää tapahtua harjoittelun alussa. Tämä edellyttää ohjaajalta ja opiskelijalta sosiaalisten taitojen lisäksi vuorovaikutus- ja päätöksentekotaitoja. Opiskelija kertoo omat tavoitteensa, aikaisemmat oppimiskokemuksensa sekä harjoittelujaksoon kohdistuvat odotukset ja toiveet ohjaajalleen harjoittelun alussa. Ohjaus suunnitellaan tavoitteelliseksi toiminnaksi, joten yhdessä opiskelijan kanssa suunnitellaan harjoittelun toteutus. Tavoitteiden asettamista ja saavuttamista seurataan yhdessä harjoittelun edetessä. Ohjaajan tulisi asettaa myös itselleen tavoitteita toteuttamalleen ohjaukselle. Opiskelijoiden tavoitteiden laatimisessa ohjaaja voi myös auttaa, sillä monet opiskelijat kokevat tavoitteiden asettamisen hankalaksi. Teoriaopetuksen saattaminen käytäntöön on yksi keskeisimmistä tavoitteista käytännön harjoittelussa. Ohjauksen tulisi olla yksiselitteistä, ohjausmenetelmien selkeitä. Opiskelijaa tulee kuunnella ohjauksen aikana ja jakaa hänen kokemuksiaan muille. Kokemuksellinen oppiminen mahdollistuu reflektoinnin kautta, jolloin tietoisien käsittelyn avulla eritellään sekä arvioidaan kriittisesti kokemuksia ja yritetään muodostaa tiedollisten oivallusten kautta yhteyksiä aiempiin oppimis-

tilanteisiin ja kokemuksiin. Uuden oppiminen kokemuksellisen oppimisen kautta merkitsee ohjaajan sekä opiskelijan aiemmista kokemuksista ja arvioinnista koostuvaa uuden oppimisen lähdettä. (Luojaus 2011, 26–27.)

Käytännön harjoittelun ohjaaja on harjoittelussa määritetty henkilö tai henkilöt, jotka vastaavat opiskelijan ohjauksesta harjoittelun aikana. Ohjaaja on opiskelijalle roolimalli. Opiskelijat oppivat parhaiten ohjaajalta, joka arvostaa ja ymmärtää opiskelijaa. Ohjaajan rooli on tärkeä harjoittelussa, koska enemmistö ammattikorkeakouluopiskelijoista pitää ohjaajan merkitystä suurimpana tekijänä harjoittelun onnistumisessa. (Luojaus 2011, 28–29.) Opiskelija ja ohjaaja yhdessä luovat tavoitteet harjoitteluun, tekevät väliarvioinnin ja loppuarvioinnin. Opiskelijan asettamien tavoitteiden pohjalta luodaan harjoittelun toteutus. Harjoittelun ohjaus on tavoitteellista toimintaa. (Luojaus 2011, 25–26.) Vastavuoroinen ohjaussuhde opiskelijan ja ohjaajan välillä harjoittelun aikana vaikuttaa opiskelijan tyytyväisyyteen ohjattuun harjoitteluun ja ammatilliseen kasvuun (Antohe ym. 2016).

Opettajan, ohjaajan, opiskelijan ja harjoitteluyksikön ilmapiiri sekä ohjauksen laatu muodostavat onnistuneen käytännön harjoittelun. Ohjauskulttuuri muodostuu myönteisestä ilmapiiristä ja tasavertaisesta suhtautumisesta opiskelijaan, joka luo perustan myönteiselle oppimiskokemukselle. Ohjaajien suhtautuminen potilaisiin välittyy myös opiskelijalle, joka yleensä ottaa mallia ohjaajan toiminnoista. Ohjaajan tulee ymmärtää potilastyön eettisyys. Avoin, reilu ja turvallinen ilmapiiri, jossa opiskelija voi helposti lähestyä henkilökuntaa tulee olla oppimista edistävässä työyhteisössä. Turvallisessa ilmapiirissä myös virheille on mahdollisuus ja kysymällä voi selvittää asioita. Hyväksyvässä ilmapiirissä opiskelija pääsee helpommin hoitotiimin jäseneksi. (Luojaus 2011, 26-27.) Jokainen ihminen oppii omalla tavallaan ja on monia tapoja opettaa sekä ohjata (Cannon & Boswell 2011).

6 PATOLOGIAN LABORATORIO

Patologia eli tautioppi on lääketieteen erikoisala, jonka toimialaan kuuluvat tautien ja tilojen diagnosointiin tähtäävät tutkimukset sekä lääketieteellinen kuolemansyynselvitys (Duodecim 2018). Patologian yksikön keskeisin tehtävä on osallistua potilaan hoitoon tutkimalla potilaasta otettuja kudosis- ja solunäytteitä. Patologian laboratoriossa valmistetaan mikroskooppinäytteitä, joiden perusteella taudinmääritys suoritetaan. Lisäksi patologian laboratoriossa voidaan yksikön valmiustasosta riippuen tehdä lääketieteellisiä ruumiinavauksia sekä alaan liittyviä erikoistutkimuksia, kuten immunohistokemiallisia tutkimuksia, in situ -hybridisaatioita tai mutaatiotutkimuksia. (TYKS 2019, 19.) Käytännön työ patologian laboratoriossa jakautuu kahteen osa-alueeseen, kliiniseen histologiaan ja kliiniseen sytologiaan.

6.1 Kliininen histologia

Histologia eli kudosisoppi on tieteenala, jonka avulla tutkitaan kudosten rakennetta ja toimintaa (Duodecim 2018). Histologian laboratoriossa valmistetaan näytelaseja mikroskooppitutkimusta varten erilaisista kudosisnäytetyypeistä. Näytteet voivat olla esim. tähystyksen yhteydessä otettuja koepaloja, iholuomia ja leikkausten yhteydessä poistettuja kasvaimia tai elimiä. (Mäkinen 2012a.)

Histologisen näytteen laboratorioprosessi on monivaiheinen (Taulukko 1.). Näytteen koosta riippuen prosessi laboratoriossa kestää keskimäärin 3-5 vuorokautta. Pienet näytepalat valmistetaan sellaisenaan mikroskooppitutkimukseen, suurista näytteistä otetaan vain diagnoosin kannalta oleelliset osat jatkokäsittelyyn. Näytepalat pakataan numeroituihin näytekasetteihin, jonka jälkeen ne käyvät läpi kudosiskuljetuksen. Kudosiskuljetuksessa näytteet kiinnittyvät ja niistä poistetaan vesi ja rasva, mikä mahdollistaa näytteiden säilymisen. Lopuksi näytteet valetaan sulaan parafiiniin ja syntyneistä parafiiniblokeista leikataan ohuita leikkeitä objektilaseille. Lasilla olevat leikkeet värjätään ensin laboratoriossa käytössä olevalla perusvärjäyksellä ja tarpeen mukaan tehdään erikoisvärjäyksiä. (Mäkinen 2012b.) Valmiit lasit menevät patologin tutkittavaksi ja lopputuloksena syntyy patologis-anatominen lausunto ja diagnoosi (PAD) (Mäkinen 2012c).

Taulukko 1. Kudosnäytteen kulku patologian laboratoriossa (Mäkinen 2012b).

Vaihe	Kesto
1. Näytteen kirjaaminen laboratoriotietokantaan	Saapumispäivä
2. Fiksaatio	Yön yli
3. Näytteen esikäsittely <ul style="list-style-type: none"> • Pienet näytteet: orientointi suoraan kasetille • Suuret näytteet: käyntiinpano 	2. päivä
4. Kudoskuljetus	Yön yli
5. Parafiiniin valu	3. päivä
6. Blokkien leikkaaminen	3.–4. päivä
7. Leikkeiden värjäys, päällystys ja tarkistus	3.–5. päivä

6.2 Kliininen sytologia

Sytologialla tarkoitetaan oppia solujen rakenteesta ja toiminnasta (Duodecim 2018). Sytologinen näytemateriaali koostuu erite- ja irtosolunäytteistä, joita ovat esimerkiksi virtsanäytteet sekä gynekologiset irtosolunäytteet. Lisäksi näytteitä voidaan ottaa huuhtelemalla, harjaamalla tai punktoimalla sekä ohutneulatutkimuksena. (Klemi & Stenbäck 2012.) Solunäytteet prosessoidaan objektilaseille joko sivelemällä tai sentrifugoimalla. Mikroskopointia varten näytevalmisteet värjätään yleisimmin Papanicolaoun menetelmän mukaisesti. (TYKS 2019, 79.) Solunäytteet esitarkastetaan tehtävään koulutetun bioanalyytikon/laboratoriohoitajan toimesta ennen patologin suorittamaa tutkimusta. Esitarkastaja katsoo näytelasilta jokaisen solun ja merkitsee mahdolliset poikkeavuudet lasiin rengastamalla. Patologi joko vahvistaa tai muuttaa esitarkastajan antaman vastaus ehdotuksen ja antaa näytteestä lopullisen sytologisen diagnoosin sekä mahdolliset jatkok tutkimussuosituksen. (Liikanen ym. 2017, 35.)

7 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää opiskelijaohjausta tekemällä kartoitusta opiskelijoiden kokemuksesta harjoittelujaksolla. Tavoitteena tässä opinnäytetyössä oli kerätä Turun ammattikorkeakoulun bioanalyttikko-opiskelijoiden kokemuksia päiväkirja-analyysin avulla klinisen laboratoriotyöosaamisen käytännön harjoittelusta. Näiden tulosten pohjalta pidetään myös osastotunti Tyks laboratoriotuotteen patologian laboratoriossa, jossa käytännön harjoittelu suoritetaan. Osastotunti tullaan pitämään tammi-kuussa 2020. Lisäksi tuloksista tehtiin tiivistelmä patologian laboratorion intranettiin (Pintra). Opinnäytetyön avulla haettiin vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Miten opiskelijoiden tutustuminen opiskelijaohjausprosessiin vaikuttaa käytännön harjoitteluun?
2. Minkälaisia kehittämiskohteita vastauksista tulee ilmi?
3. Mitkä tekijät koettiin onnistuneiksi vastausten perusteella?

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tämä tutkimuksellinen opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen sekä lähestymistavaltaan kuvaileva. Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja siinä kohdetta tutkitaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Yleisesti voidaan todeta kvalitatiivisen tutkimuksen pyrkimyksenä olevan löytää tai paljastaa tosiasioita eikä niinkään todentaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 157.) Yksi keskeinen merkitys on lisätä ymmärtämystä tutkimusilmiöstä (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 57). Laadullinen menetelmä siis sopi tämän opinnäytetyön tarkoitukseen, sillä päämääränä oli lisätä ymmärrystä bioanalyttikko-opiskelijoiden kokemuksista käytännön harjoittelujaksolla.

Tutkimus toteutettiin pyytämällä bioanalyttikko-opiskelijoita täyttämään ennalta laadittua ja ohjeistettua päiväkirjaa klinisen laboratoriotyöosaamisen käytännön harjoittelun aikana Tyksin laboratoriotuotteen patologian laboratoriossa. Analyysimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysia, jolla tarkoitetaan kerätyn aineiston tiivistämistä niin, että tutkittavia ilmiöitä voidaan lyhyesti ja yleistävästi kuvailla. Analysoitava informaatio voi olla laadullista materiaalia tai määrällisesti mitattavia muuttujia. Laadullisella informaatiolla tarkoitetaan verbaalisessa tai kuvallisessa muodossa olevia aineistoja (Janhonen & Nikkonen 2001, 23.), joita tässä opinnäytetyössä edustivat päiväkirjamerkinnot. Analyysin toteuttaminen oli aineistolähtöistä eli induktiivista.

Sisällönanalyysi aloitetaan valitsemalla analyysiyksikkö. Tavallisimmin käytetty analyysiyksikkö on aineiston yksikkö: sana, lause, lauseen osa, ajatuskokonaisuus tai sanayhdistelmä. (Janhonen & Nikkonen 2001, 24-25.) Päiväkirjavastauksista haettiin ilmaisuja (yksittäisiä sanoja sekä lauseita), joilla on sama merkitys. Aineistoa lähdettiin pelkistämään (reduointi) koodaamalla vastauksista samaa merkitsevät ilmaisut eri väreillä riippuen ovatko tutkimuskysymykset toteutuneet vai ei, sekä onko opiskelijan kokemus ollut positiivinen vai negatiivinen. Näistä alkuperäisistä ilmaisuista muodostettiin pelkistettyjä ilmaisuja, jotka ryhmiteltiin (klusterointi) ja saatiin alaluokkia, jotka nimettiin. Alaluokista yhdistettiin yläluokkia ja yhdistäviä luokkia eli luotiin yleiskäsitteitä (abstrahointi).

Otanta tutkimukseen osallistuvista oli tarkoituksenmukainen, joka tarkoittaa, että tutkija tietoisesti valitsee tietyt tapahtumat, osallistujat ja osiot tutkimuksen aineistoksi (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 85). Tämän opinnäytetyön tutkimuskohteeksi vali-

koitui kolmannen vuoden bioanalyttikko-opiskelijaryhmä, joka suoritti käytännön harjoittelun elokuun ja marraskuun 2019 välisenä aikana Tyksin patologian laboratoriossa. Kyseisenä ajanjaksona käytännön harjoittelujaksoaan suoritti kuusi opiskelijaa, joista viideltä saatiin täytetty päiväkirja määräaikaan mennessä. Näin ollen tutkimuksen otos on viisi päiväkirjaa merkintöineen. Laadullisessa tutkimuksessa aineistot ovat yleensä otokseltaan pienempiä kuin määrällisessä (kvantitatiivinen), koska ei tavoitella tilastollista yleistettävyyttä vaan määrän sijasta tutkimus keskittyy aineiston laatuun (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 83).

Tiedonhaku tehtiin pääsääntöisesti manuaalisesti kirjallisuudesta, artikkeleista sekä opinnäytetöistä. Näiden lähdeluetteloita käytettiin hyväksi, mikäli sieltä nousi esille aiheeseen liittyvää materiaalia. Lisäksi asiasanoilla haettiin tietoa eri tietokannoista, kuten Cinahl, Theseus, Medic ja Terveysportti. Tiedonhaun taulukko (Liite 1) on liitteenä lopullisessa raportissa. Tietokantahaussa aineisto rajattiin vuosiin 2009-2019, joista on saatavilla tiivistelmä sekä koko teksti. Kieliksi rajattiin suomi ja englanti.

Aiheeseen päädyttiin helmikuussa 2019 ja maaliskuussa 2019 saatiin toimeksianto Tyksin patologian laboratoriolta. Aihe ja tutkimusmetodi tarkentuivat vielä maaliskuun 2019 kuluessa. Tutkimussuunnitelma laadittiin maaliskuun - huhtikuun aikana 2019. Koska tutkimuskohteena on Turun ammattikorkeakoulun opiskelijoita, tarvittiin tutkimuslupa, jota haettiin huhtikuussa 2019. Tutkimuslupaprosessi saatiin valmiiksi toukokuun 2019 lopulla. Tietosuojaseloste/-ilmoitus saatiin hyväksytysti täytettyä toukokuun loppupuolella 2019. Tutkimussuunnitelman hyväksymisen sekä tutkimusluvan saamisen jälkeen lähetettiin elokuussa 2019 tutkimuskohteena oleville opiskelijoille tiedote opinnäytetyöstä sekä kysely halukkuudesta osallistua projektiin. Yhteydenotto opiskelijoihin tapahtui Turun AMK:n patologian vastuuopettajan kautta, jotta opiskelijoiden anonymiteetti pystyttiin säilyttämään koko prosessin ajan.

Kesä - heinäkuussa 2019 laadittiin päiväkirjapohjat kysymyksineen sekä ohjeistus täyttämiseen ja palauttamiseen. Nämä lähetettiin vastuuopettajan kautta opiskelijoille heti lukukauden alussa elokuussa 2019. Saman ajanjakson aikana haettiin vielä teoreettista tietoa aiemmista tutkimuksista sekä opinnäytetöistä. Aineiston analyysi aloitettiin jo ensimmäisten opiskelijoiden käytännön harjoittelujakson päättymisen jälkeen syyskuussa ja lopullinen analyysi tehtiin kaikkien tutkimukseen osallistuvien opiskelijoiden harjoittelujakson päätyttyä marraskuussa jatkuen joulukuuhun 2019. Opinnäytetyö valmistui joulukuussa 2019. Osastotunti patologian laboratoriossa pidetään tammikuussa 2020. Projektin eteneminen on kuvattu kuviossa 1.

Opinnäytetyöprojektin suunnitteluvaihe 02/2019-05/2019

- 02/2019 Ideointi ja esisuunnittelu
- 03/2019 Toimeksiantosopimus Tyks laboratoriotuotteen patologian vastualueen kanssa
- 03-04/2019 Tutkimussuunnitelman laadinta, yhteys Turun AMK:n patologian vastuopettajaan
- 04/2019 Tutkimusluvan hakeminen → Lupa saatu Turun AMK:lta 28.5.2019
- 05/2019 EU:n yleisen tietosuojasetuksen mukaisen tietosuojaseloste/-ilmoituksen laadinta

Tutkimuksellisen osion toteuttamisvaihe 06/2019-12/2019

- 06-07/2019 Valmistautuminen tutkimuksen toteutukseen → päiväkirjapohjan, ohjeistuksen ja saatekirjeen laadinta
- 08/2019 Tutkimuksen käynnistys: tarkennetut tiedot ja oheismateriaali tutkimuksen aloittamisesta kohdejoukon vastuopettajalle
- 10-11/2019 Tutkimusaineistojen käsittely ja analysointi → koodaus ja sisällysluetteloanalyysi
- 11-12/2019 Lopputuotoksen laadinta

Opinnäytetyöprojektin päättämisen vaihe 12/2019-01/2020

- 12/2019 Opinnäytetyön raportin valmistuminen
- 01/2020 Projektin päättäminen → osastotunti patologian yksikössä

Kuvio 1. Opinnäytetyöprojektin eteneminen

9 TULOKSET

Tulokset esitetään päiväkirjakysymysten (Liite 2.) otsikoiden mukaisessa järjestyksessä. Otsikot on johdettu VSSHP:n kotisivuilla olevan bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessin (Liite 3.) mukaisesti. Linkki kyseisiin ohjausprosesseihin löytyy liitteen kaksi alusta. Kysymyksiä ei ole toistettu, vaan ne on kuvailtu vastauksen yhteyteen.

9.1 Ennen harjoittelujaksoa

Bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessissa ohjeistetaan tutustumaan kyseiseen prosessikaavioon Tyksin kotisivuilla. Ensimmäinen päiväkirjakysymys koski opiskelijan tutustumista kyseiseen materiaaliin sekä sen hyödyllisyyden arviointia.

Kaikki vastanneet opiskelijat olivat tutustuneet prosessiin ennen harjoittelun alkua, osa tosin pintapuolisesti. Vastajat kokivat ennakkotutustumisen kuitenkin hyödylliseksi ja olivat sen avulla saaneet täydentävää tietoa sekä tukea harjoittelun aloittamiseen.

”Prosessikuvauksen lukemisen jälkeen tiesi melko tarkkaan, mitä tulee tapahtumaan ja mitä minun kuuluu tehdä”

Taulukko 2. Esimerkki sisällönanalysistä koskien opiskelijaohjausprosesseja.

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä luokka
Tulevan harjoittelujakson tavoitteiden selkiytyminen	Tavoitteiden asettaminen	Toiminta harjoittelujakson tavoitteiden saavuttamiseksi	Opiskelijaohjausprosessiin tutustuminen antaa selkeämmän käsityksen käytännön harjoittelusta Tyksin patologian laboratoriossa
Tulevan harjoitteluympäristön ymmärtäminen	Tieto missä käytännön harjoittelu suoritetaan	Harjoittelujakson kokonaisuuden käsittäminen	

Tulevan harjoittelujakson sisällön havainnollistuminen	Tieto mitä harjoittelujaksolla tulee tapahtumaan		
--	--	--	--

9.2 Tulopäivä harjoittelujaksolle

Bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessissa esitellään konkreettisia tapahtumia opiskelijan harjoittelujakson alkuun liittyen. Päiväkirjaksymyksessä tulopäivään liittyen haluttiin saada esille opiskelijoiden kokemuksia tulotilanteesta.

Kolme vastanneista koki tulotilanteen miellyttävänä ja positiivisena.

”Vastaanottotilanne oli miellyttävä ja mukava. Koin itseni tervetulleeksi”

Kaksi vastanneista koki tulotilanteen liian kiireisenä sekä tutustumisen laboratorion tiloihin liian lyhyenä.

”Vastaanotto ja tutustuminen oli melko nopea ja sen jälkeen jätettiin joksikin yksin”

Tulopäivään liittyvien kysymysten avulla haluttiin myös tietoa siitä, saivatko opiskelijat tarvittavan ja riittävän ohjeistuksen sekä opastuksen alkavalle harjoittelujaksolle.

Neljä vastanneista toi erityisesti esille saadun aikataulun, jonka kokivat hyödyllisenä.

”Oli todella hyvä, että sain henkilökohtaisen aikataulun jokaiselle päivälle, niin oli helppo edetä sen mukaan”

Kaksi vastanneista olisi kaivannut enemmän tai pidempää esittelyä ja yksi vastanneista tietoa kenen kanssa on seuraavana päivänä. Osa heistä, jotka kokivat saadun aikataulun hyödyllisenä, kaipasivat kuitenkin vielä perusteellisempaa perehdytystä.

”Olisi ollut kiva jos edellisenä päivänä oltaisi katsottu kenen kanssa olen seuraavana päivänä, jotta aamulla ei tarvitsisi etsiä ja kysellä kenen kanssa olen”

9.3 Histologia

Bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessissa esitetään, että opiskelijan tavoitteista tulee keskustella sekä opiskelijavastaavan että lähiohjaajan kanssa. Tavoitteiden toteutumista tulisi myös seurata ja arvioida harjoittelujakson aikana.

Kaikilla vastanneilla oli itselleen selvät tavoitteet harjoittelujakson alkaessa. Kenenkään vastaajan kanssa ei oltu käyty läpi tavoitteita yhdessä ohjaajan kanssa. Kaksi kertoo tietävänsä ohjaajan lukeneen tavoitteet vaikka niitä ei yhdessä käsitelty ja yksi olettaa ohjaajan lukeneen tavoitteet.

Bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessissa on määritelty histologian laboratorion harjoittelun kestoksi kymmenen päivää. Päiväkirjakysymyksillä pyrittiin selvittämään ovatko opiskelijat saaneet riittävästi opastusta ja perehdytystä sekä ajankäytön sopivuutta eri työpisteissä.

Kaikki vastanneet olivat tyytyväisiä työpistekohtaiseen opastukseen. Yksi vastanneista koki, etteivät lähiohjaajat olleet aina tietoisia siitä, milloin opiskelija on tulossa työpisteelle.

Kaikki vastaajat kokivat ajan jakautuneen tasaisesti eri työpisteiden välillä. Yksi vastanneista olisi toivonut pidempää kokonaiskestoa histologian harjoittelulle. Yhdellä vastanneella oli jäänyt yhdessä työpisteessä vietetty aika liian lyhyeksi käytännön järjestelyistä johtuen.

Yksi vastanneista jäi kaipaamaan enemmän aikaa lähiohjaajan kanssa ja yksi, että ohjaajat olisivat paremmin tietoisia opiskelijan tulosta työpisteelle. Yksi vastanneista toivoi pidempää harjoittelujaksoa histologian laboratoriossa. Yksi vastaaja olisi halunnut saada enemmän palautetta päivän aikana tai päätteeksi. Yksi ei vastannut kysymykseen.

Kaikki vastanneet kertoivat työpisteiden vaihtojen olleen sujuvia, jossa yhden mukaan auttoi saatu henkilökohtainen aikataulu. Kolme mainitsi selkeyttävänä tekijänä työpisteiden vaihdon samassa järjestyksessä näytteiden luonnollisen etenemisprosessin mukaisesti. Yksi antoi parannusehdotuksena, että edellisen työpisteen ohjaaja esittelisi seuraavan päivän työpisteen sekä lähiohjaajan jo etukäteen.

Jakson sisältö ja toteuttamistapa koettiin kaikkien vastanneiden mukaan tarkoituksenmukaiseksi sekä oppimista edistäväksi. Positiivisina seikkoina mainittiin muun muassa

monipuolisuus ja kokonaisvaltaisuus sekä omatoimisen tekemisen mahdollistaminen. Yksi mainitsi ohjaajien ammattitaitoisen ja opastavan asenteen.

”Jakson sisältö oli oikein monipuolinen. Paljon pääsi näkemään ja itse kokeilemaan. Ohjaajat neuvoivat ja auttoivat ja kertoivat teoria-asiaa hyvin”

9.4 Sytologia

Päiväkirjakysymykset sytologian osalta olivat lähes samat kuin histologian kohdalla, lukuunottamatta työpisteiden vaihtoon liittyvää kysymystä. Sytologian harjoittelujakson kokonaispituudeksi on opiskelijaohjausprosessissa määritetty kymmenen päivää. Jakso sisältää tutustumista sytologisten näytteiden valmistukseen sekä gynekologisten irtosolunäytteiden esitarkastukseen tutustumista. Koska työpisteitä on vain kaksi ei vaihdoilla koettu olevan merkittävää roolia sytologian harjoittelussa. Kysymys mitä opiskelija jäi jaksolta kaipaamaan puuttuu sytologian osalta johtuen tämän opinnäytetyön tekijöiden kokemattomuudesta.

Yksi vastanneista oli kokonaisuudessaan tyytyväinen jakson keston. Yksi vastanneista olisi halunnut sytologian tekniikan osuuden olevan päivän lyhyempi, kun taas yksi vastanneista sen sijaan olisi toivonut sen olevan päivän pidempi. Kaksi vastanneista otti kantaa vain esitarkastuksessa vietettyyn aikaan ja molemmat kokivat sen olleen liian pitkä. Toinen kertoi kokeneensa loppuajan käyneen liian rankaksi ja toinen olevansa niin nopea, että opiskelijamateriaali loppui kesken. Yksi vastanneista kertoi ettei viihtynyt esitarkastuksessa, mutta koki keston olleen riittävä itse opetteluun kannalta.

”Muuten sytologian jakso oli hyvä, mutta esitarkastuksen tilalla olisi voinut olla edes päivän verran jotain muuta vaihtoehtoista tekemistä”

Neljä vastaajaa koki jakson sisällön ja toteuttamistavan olleen tarkoituksenmukainen sekä oppimista edistävä. Yksi vastaaja ei ottanut tähän suoraa kantaa vaan antoi kehitysehdotuksen. Hän ehdotti, että alussa olisi käyty ohjaajan kanssa yhdessä enemmän näytelaseja läpi ja olisi ollut jonkinlainen alkuperehdytys.

Taulukko 3. Esimerkki sisällönanalysistä liittyen kehittämiskohteisiin

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä luokka
Ohjaaja unohtanut opiskelijan tulon	Epätoivottu olo	Kiireen tuntu	Tulopäivän vastaanottohetkeen ei kiinnitetä huomiota
Jätettiin nopeasti yksin varmistamatta onko vielä kysyttävää	Epätietoinen olo		
Tavoitteita ei käyty kunnolla läpi ohjaajan kanssa	Epätietoisuus tavoitteiden tarkoituksenmukaisuudesta	Yhteinen ymmärrys jakson tavoitteista puuttuu	Opiskelijaa ei ohjata yksilöllisesti
Ohjaaja luki tavoitteet, mutta niitä ei käyty läpi yhdessä	Oletus tavoitteiden tarkoituksenmukaisuudesta		
Tavoitteita ei käyty läpi ollenkaan	Ohjaaja ei ole kiinnostunut tavoitteista		
Epätietoisuus missä ja kenen kanssa kuuluu seuraavaksi olla	Sekava käsitys työpisteiden sijainnista ja ohjaajista	Riittämätön tiedon-saanti	Patologian laboratorion nykyinen käytäntö on puutteellinen
Halu saada etukäteen tieto seuraavan työpisteen sijainnista ja ohjaajasta	Tarve selkeyttää seuraavan päivän aloitusta		

9.5 Harjoittelun jälkeen

Kaksi vastaajaa totesi prosessikaavion toteutuneen kokonaisuudessaan. Kolme vastaajaa vastasi prosessikaavion toteutuneen lähes täysin, mutta jokaisella heistä oli jokin osa-alue jäänyt toteutumatta.

Kaikki vastaajat kokivat harjoittelujakson olleen ennakkoon oletetun kaltainen. Kaksi vastaajista mainitsi erityisen positiivisena kokemuksena hyvän ja ammattitaitoisen ohjauksen sekä ystävällisen henkilökunnan.

”Tunsin itseni tervetulleeksi koko porukkaan sekä, että jokaisen työpisteen ohjaaja jaksoi ohjata ja neuvoa minua hyvin.”

Kolme vastaajaa kertoi positiivisimpina kokemuksina sen että, pääsi itse tekemään paljon ja näkemään sellaisia asioita, joita ei koulussa erityisesti ole käsitelty.

”Patologia oli todella mielenkiintoista ja osastolla pääsi monipuolisesti näkemään kaikkea.”

Yksi vastaajista ei osannut sanoa mitään negatiivista kokemusta harjoittelujaksolta. Yksi koki esittelyn olleen liian lyhyt sekä sen, että ohjaaja oli unohtanut hänen tulonsa. Kaksi vastaajista oli osallistunut vapaaehtoisesti ruumiinavauksen seuraamiseen, mutta kokivat negatiivisena harjoittelujakson aikataulun muuttumisen tämän takia. Yhden vastaajan negatiivisin kokemus oli yksinäisyyden kokeminen.

”Osastolla tuli välillä melko yksinäinen olo. Opiskelijavastaavat ja työntekijät olisivat voineet paremmin ottaa työyhteisöön mukaan ja tulla kahvitauolla samaan pöytään istumaan.”

Taulukko 4. Esimerkki sisällönanalyysistä koskien onnistuneita tekijöitä.

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä luokka
Harjoittelu oli hyvin ja selkeästi toteutettu	Selvä kokonaiskäsitely harjoittelujaksosta	Teorian yhdistäminen käytäntöön	Positiivinen kokemus käytännön harjoittelusta
Riittävä ja selkeä opastus työpisteillä	Käytännön työn opiminen		
Motivoituneet ja mukavat ohjaajat	Luottavainen olo harjoitella	Työyhteisöön kuuluminen	

10 TULOSTEN TARKASTELU

Otos oli siis kuusi bioanalyttikko-opiskelijaa, joista viisi vastasi ja palautti päiväkirjavastaukset. Otoksen koko oli melko pieni, joka johtui opinnäytetyön tarpeesta valmistua joulukuun 2019 aikana. Näin ollen loppuvuoden 2019 ja kevään 2020 opiskelijoita ei voitu enää ottaa mukaan. Turun ammattikorkeakoulun bioanalyttikko-opiskelijat suorittavat kliinisen laboratoriotyön käytännön harjoittelujaksot lähes aina Tyksin patologian laboratoriossa, joten päiväkirjoista saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin. Tulosten hyödynnettävyys on juuri patologian laboratorion tarpeisiin.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen ”Miten opiskelijoiden tutustuminen opiskelijaprosessiin vaikuttaa ammattitaitoa edistävään harjoitteluun?” saatiin selkeä tulos. Tulos osoitti, että niihin tutustuminen ennakkoon oli auttanut opiskelijoita ymmärtämään mitä käytännön harjoittelujaksolla tulee tapahtumaan ja mitä toimintoja patologian laboratoriossa tehdään. Nuutinen (2018, 48) toivoikin opinnäytetyössään, että prosessikuvauksen julkaisemisen jälkeen opiskelijoilla olisi entistä helpompaa laatia tavoitteitaan harjoittelujaksoille. Yksi vastaajista ilmaisi päiväkirjamerkinnoissään suoraan prosessikaavioon tutustumisen helpottaneen tavoitteiden tekemistä. Neljä vastaajaa mainitsi, että prosessikaavion lukemisen jälkeen tiesi minkälainen osasto on kyseessä, mitä siellä tehdään ja mitä tulee tapahtumaan eli voidaan olettaa tämän välillisesti auttaneen myös tavoitteiden laatimisessa.

Toiseen tutkimuskysymykseen ”Minkälaisia kehittämiskohteita vastauksista tulee ilmi?” nousivat aiheet hyvin vastauksista esille. Selkeimmin toteutumatta jäänyt asia oli, ettei ohjaajien kanssa oltu käyty yhdessä tavoitteita läpi. Aiemmin tässä työssä on kappaleessa 3.3 Opiskelijaohjaus käsitelty opiskelijan oppimisvalmiuksien tunnistamisen tärkeyttä sekä tavoitteiden laatimista yhdessä ohjaajan kanssa, myös yhteisiä tavoitteita tulisi olla.

Forsbacka ja Nurmi (2011, 54) ovat opinnäytetyössään ”Laboratoriohoitaja bioanalyttikko-opiskelijan ohjaajana ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa” saaneet tulokseksi, että ohjaus perustuu opiskelijan oppimistavoitteisiin, mutta tavoitteiden täyttyminen jää usein opiskelijan vastuulle. He totesivat myös, että ohjaajan vaihtuminen usein harjoittelujakson aikana saattaa johtaa siihen, että tavoitteet ovat selvät vain opiskelijalle itselleen. Tämän opinnäytetyön tulosten mukaan tavoitteita ei siis oltu käyty läpi, jolloin ohjauksen voidaan olettaa olleen samanlaista kaikille opiskelijoille eikä yksilöityä. Yksilöity

ohjaus voidaan käsittää myös opiskelijälähtöiseksi ohjaukseksi. Forsbacka ja Nurmi (2011, 54) olivat myös saaneet tästä aiheesta ristiriitaisia tuloksia. Patologian laboratorion toiminnan luonteen vuoksi lähiohjaaja vaihtuu työpisteen mukana, joka tuo haasteita tavoitteiden laadintaan ja niiden toteutumisen seurantaan.

Tulopäivään tulisi panostaa osaston taholta aiempaa enemmän, sillä opiskelijat kokivat tilanteen kiireisenä ja pintapuolisena. Kirjallisuuden mukaan harjoittelujakson alkuun sijoitettu perehdytys, joka sisältää tutustuttamisen harjoittelupaikan tiloihin ja työyhteisön tapoihin sekä keskeisiin käytäntöihin lisää avointa ja luottamusta herättävää ilmapiiriä ohjaajan ja opiskelijan kesken. Perehdytykseen pitäisi käyttää tarpeeksi aikaa, joten ohjaajan olisi hyvä olla vapautettuna tehtävistään riittävän pitkään. Ohjaajan ja opiskelijan pitäisi käydä läpi harjoittelujakson tavoitteet ja asenteisiin vaikuttavat tekijät. (Heinonen 2004, 36-37; Surakka 2009, 56-57, 78).

Kehittämiskohteena tuli ilmi myös opiskelijoiden tarve saada selkeämpää ohjausta työpisteiden vaihtoihin liittyen. Epäselvyyttä oli esiintynyt siitä kenen kanssa ja missä fyysisesti piti seuraavana aamuna olla. Useissa opiskelijaohjausta käsittelevissä tutkimuksissa on todettu nimetyn ohjaajan olevan merkityksellinen käytännön harjoittelun hyvässä toteutumisessa. Opiskelijoiden, joilla on nimetty ohjaaja, on raportoitu olevan tyytyväisempiä ohjaussuhteeseensa. Lisäksi säännölliset tapaamiset ohjaajien kanssa lisäsivät entisestään tyytyväisyyttä käytännön harjoitteluun. (Papastavrou ym. 2016.) Patologian laboratorion toiminnan luonteen vuoksi opiskelija ei pysty olemaan saman ohjaajan kanssa koko käytännön harjoittelujaksoa. Vastauksista nousi esille kuitenkin jo senkin riittävän, että tietää kenen kanssa ja missä on seuraavana päivänä työpisteen vaihtuessa.

Kolmanteen tutkimuskysymykseen ”Mitkä tekijät koettiin onnistuneiksi vastausten perusteella?” haettiin vastausten joukosta positiiviset ilmaisut ja asiat, jotka selvästi esitettiin onnistuneina. Näitä olivat osaston henkilökunnan kokeminen ystävälliseksi ja ammattitaitoiseksi ja se, että pääsi itse tekemään ja näkemään monipuolisesti paljon asioita.

11 LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012-2014) on määritellyt hyvään tieteelliseen käytäntöön liittyviä tutkimuseettisiä asioita. Hyvään tutkimuseettiseen käytäntöön kuuluu rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus. Éettisesti hyväksyttävät, luotettavat ja uskottavat tulokset tieteellisessä tutkimuksessa voivat olla vain, jos tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Tämä opinnäytetyö raportoitiin noudattaen huolellisuutta ja tarkkuutta. Opinnäytetyön eri vaiheissa noudatettiin edellä mainittuja asioita.

Tutkimuksen luotettavuuteen ja eettisyyteen vaikuttaa keskeisenä osana se, miten tutkimus on toteutettu. Tutkimus tulee toteuttaa luotettavasti, rehellisesti, huolellisesti sekä siinä tulee käyttää tiedonhankintamenetelminä sellaisia menetelmiä, jotka täyttävät tieteellisen tutkimuksen kriteerit noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimus tulee myös suunnitella ja siitä tulee raportoida. Lisäksi tutkimusta koskevat tutkimusluvut tulee olla kunnossa, kun tutkimusta lähdetään toteuttamaan. Tämän opinnäytetyön tutkimuslupa myönnettiin Turun ammattikorkeakoulussa 28.5.2019, tutkimuslupa 62019. Myös tietosuoja tulisi huomioida tutkimusta tehdessä, muun muassa aineiston säilyttäminen oikeanlaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 23-24.)

Tässä opinnäytetyössä saadut päiväkirjavastaukset tulivat tekijöille ilman tunnistetietoja patologian vastuuopettajan välittämänä sähköpostilla, jossa ne ovat suojassa salasanan takana jokaisen henkilökohtaisessa Turun ammattikorkeakoulun sähköpostissa. Aineistoon tutustuminen ja erityisesti sen koodaaminen oli helpompaa tulostetusta versiosta, joten vastaukset tulostettiin ja koodattiin vastausten saapumisjärjestyksessä V1-V5. Opinnäytetyön raportoinnin ajan tulosteita säilytettiin huolellisesti tekijöiden kotona siten, etteivät sivulliset päässeet niitä näkemään. Opinnäytetyön tekijät täyttivät Tietosuojaseloste/-ilmoituksen (EU:n yleinen tietosuoja-asetus, 13 ja 14 artiklat), joka hyväksyttiin 21.5. 2019 ja se lähetettiin tiedoksi opiskelijoille saatekirjeen sekä päiväkirjakysymysten kanssa.

Hyviin tieteellisiin käytänteisiin kuuluu huolellisuuden noudattaminen sekä tutkimusten että tutkimusten tulosten arvioinnissa. Tässä opinnäytetyössä käsitellään päiväkirja-analyysin vastauksia sellaisenaan kuin ne niissä on esitetty. Lisäksi tutkijoiden julkaisuihin viitataan asianmukaisesti, niillä tiedoilla, joita julkaisussa on saatavilla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012-2014.) Kokemusperäinen tutkimus selittää ja kuvaa, miten ja

miksi asiat ovat niin kuin ovat, mutta se ei anna vastausta siihen, miten asioiden tulisi olla. (Etene 2011,10.)

Kirjassa Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä (2001, 39) Janhonen ja Nikkonen viittaavat Nieswiadonyyn (1987), Munhalliin (1988) ja Ramokseen (1989) mainitessaan tiedonantajan vapaaehtoisuuden ja henkilöllisyyden suojaamisen sekä luottamuksellisuuden olevan laadullisen tutkimuksen tärkeitä eettisiä periaatteita. Tässä opinnäytetyössä kaikki yhteydenpito tutkimuksessa mukana oleviin opiskelijoihin tapahtui Turun ammattikorkeakoulun patologian vastuuopettajan kautta, jolloin vastaajien henkilöllisyys oli suojattu. Saatekirjeessä, joka lähetettiin opiskelijoille päiväkirjakysymysten lisäksi vastuuopettajan kautta, kerrottiin ettei vastaajien henkilöllisyys tule missään vaiheessa tietoon opinnäytetyön tekijöille.

Osallistuminen oli vapaaehtoista ja tämä mainittiin myös saatekirjeessä. Tutkimukseen osallistumisesta kertyvät opintopisteet hyväksi luettiin syventäviin opintoihin, mutta tämän ei katsottu vaikuttavan tutkimuksen luotettavuuteen vastausten tai vapaaehtoisuuden osalta vaan lähinnä motivoivana tekijänä edistää opiskelijaohjausta omien kokemusten kautta. Tyksin patologian laboratorion ollessa toimeksiantajana, oli opiskelijoilla mahdollisuus täyttää tähän opinnäytetyöhön liittyvää päiväkirjaa käytännön harjoittelun työajan puitteissa. Osaston henkilökunta ei ollut etukäteen tietoinen tämän opinnäytetyön aiheesta tai siitä, että opiskelijat vastasivat kysymyksiin harjoittelujaksoon liittyen. Opinnäytetyön sisällöstä olivat tietoisia vain osastonhoitaja, joka allekirjoitti toimeksiannon sekä apulaisosastonhoitaja ja yksi tämän opinnäytetyön tekijöistä, joka työskentelee patologian laboratoriossa. Hän kuitenkin pidättäytyi opiskelijoiden ohjaamisesta mahdollisuuksien mukaan, eikä missään vaiheessa tiennyt eikä tullut tietämään ketkä opiskelijoista vastasivat kyselyyn.

12 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön aihe nousi käytännön tarpeesta. Aihe oli ajankohtainen ja työelämälähtöinen. Opiskelijaohjaus ja sen laadukas toteutuminen on noussut esille viime vuosina. Aiheesta on tehty erilaisia tutkimuksia. Tuomikoski (2019) on tuoreessa väitöskirjassaan tutkinut sairaanhoitajien opiskelijaohjausosaamista ja arvioinut ohjaajakoulutuksen vaikutuksia sairaanhoitajien opiskelijaohjausosaamiseen.

Bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjauksesta löytyi niukasti materiaalia, joten lähteinä tässä työssä käytettiin muiden terveystieteiden opiskelijoiden ohjaukseen liittyviä tutkimuksia sekä kirjallisuutta, lähinnä sairaanhoitajaopiskelijoiden. Opiskelijaohjauksen peruserätykset ovat kuitenkin samoja riippumatta opiskelijan alasta, joten käytetyt lähteet sopivat hyvin tähän opinnäytetyöhön ja ovat yleistettävissä bioanalyttikko-opiskelijoihin. Opiskelijaohjaajien näkökulmasta tehtyjä tutkimuksia oli saatavilla runsaasti.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä Turun ammattikorkeakoulun bioanalyttikko-opiskelijoiden kokemuksia päiväkirja-analyysin avulla klinisen laboratoriotyön käytännön harjoittelusta. Tavoite täyttyi hyvin, sillä otoksena olevasta kuudesta opiskelijasta viisi vastasi kyselyyn. Vastaajat olivat selvästi paneutuneet esitettyihin kysymyksiin ja vastauksia oli perusteltu sekä esitetty lisäksi hyviä kehittämissuhteita. Jo aineistoon tutustumisen ensivaiheissa nousi selkeästi esille tietyt kehittämistä vaativat kohdat, sekä vastaavasti myös hyvin toimivat asiat.

Vastauksia läpikäydessään tekijät huomasivat heikkouksia päiväkirjakysymyksissä, koska kysymyksiä ei oltu esitetty. Sytologian osuuden kysymyksistä puuttui kohta ”Mitä jäit kaipaamaan?”, joka sisältyi histologian harjoitteluun liittyviin kysymyksiin. Lisäksi osa opiskelijoista otti kantaa sytologian kysymyksissä vain esitarkastukseen tai näytteenvalmistukseen. Kysymyksiä laatiessa olisi ollut hyvä painottaa, että halutaan kommentteja molempiin osa-alueisiin. Kysymykset oli lähetetty Word-muotoisina ja olivat siis muokattavissa, jotta opiskelijat pystyivät vastaamaan suoraan päiväkirjalomakkeeseen. Yhdeltä opiskelijalta puuttui palautetusta versiosta yksi kysymys kokonaan, mutta oli vaikea arvioida, oliko kysymys poistettu vahingossa vastauksia kirjoittaessa vai tahallisesti. Kysymykseen kaksi liittyen perehdytyspäivään olisi vastausten perusteella pitänyt määrittellä mitä perehdytyspäivällä tässä kohdassa tarkoitettiin. Opinnäytetyön tekijät tarkoittivat bioanalyttikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessissa esitettyä perehdytyspäivää, joka kuuluu prosessiin. Vastauksista ei voitu olla varmoja, ovatko kaikki vastaajat

tarkoittaneet juuri tätä kyseistä perehdytyspäivää. Tutkimuskysymykset eivät kohdistuneet suoraan näihin kysymyksiin, joissa kyseiset heikkoudet havaittiin. Tästä johtuen voitiin olettaa, etteivät nämä puutteet vaikuttaneet lopullisiin tuloksiin.

Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta (Hirsjärvi ym. 2009, 216). Tämä opinnäytetyö toteutettiin lyhyenä ajanjaksona pienelle joukolle, joten olettaa on, etteivät tulokset ole toistettavissa vaan vastaukset vaihtelevat tilannekohtaisesti riippuen muun muassa tutkimuksen ajankohdasta, vastaajien taustoista ja tutkimusympäristön muutoksista. Luotettavuutta parantaa se, että tämän opinnäytetyön toteutus on kerrottu tarkasti ja sisällönanalyysia luokitteluineen on nähtävissä opinnäytetyössä samoin kuin suoria lainauksia vastauksista.

Tutkimuksen validiteettia eli pätevyyttä voidaan arvioida, onko tutkimuksessa mitattu juuri sitä mitä onkin tarkoitus mitata (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 152). Hirsjärvi ym. (2009, 216) mainitsee esimerkkinä, että kyselylomakkeen kysymyksiin saadaan vastaukset, mutta vastaajat ovat saattaneet käsittää jonkin tai joitakin kysymyksiä eri tavalla kuin tutkimuksen tekijä on ajatellut. Saaduista päiväkirjakysymysten vastauksista tuli opinnäytetyön tekijöille ymmärrys, etteivät kaikki vastaajat olleet käsittäneet joitakin ilmaisuja siten kuin tekijät olivat tarkoittaneet. Ohjaaja, - lähiohjaaja - ja opiskelijavastaava ilmaisuja käytettiin selvästi merkitsemään välillä samaa asiaa. Perehdytyspäivällä opinnäytetyön tekijät olivat tarkoittaneet opiskelijaohjausprosessissa mainittua perehdytyspäivää, mutta vastauksissa oli epäselvyyttä, tarkoittiko vastaaja juuri tätä vai osaston omaa perehdytystä tulopäivänä. Nämä ilmaisut olisi pitänyt avata selkeämmin kysymyksissä. Tuloksia ei voida pitää pätevinä, mikäli tutkija käsittelee saatuja tuloksia edelleen oman ajattelumallinsa mukaisesti (Hirsjärvi ym. 2009, 217). Tämän opinnäytetyön tekijät havaitsivat mahdolliset erot ilmaisujen tulkinnassa ja ottivat sen huomioon vastauksia käsitellessään. Tämä tutkimustapa havaittiin validiksi tähän opinnäytetyöhön, sillä vastauksista saatiin esille kokemuksia opiskelijaohjauksesta Tyksin patologian laboratoriossa, joka oli tutkimuksen tavoitteena.

Saatuja vastauksia oli mielenkiintoista lukea ja analysoida. Vastauksista välittyi tunne, että kyseinen käytännön harjoittelujakso oli ollut merkityksellinen kokemus, sillä vastauksia oli selvästi pohdittu. Monissa aiemmissa opiskelijaohjausta käsittelevissä tutkimuksissa onkin tullut esille käytännön harjoittelujaksojen olevan merkityksellisiä siihen, millaisen käsityksen opiskelijat tulevasta ammatistaan muodostavat sekä koetaanko ala kiinnostavana. Tämän opinnäytetyön tekijät ovat itsekkin havainneet omassa työssään

opiskelijaohjauksen onnistumisen merkityksen osana työntekijöiden rekrytoimista. Onnistuneeksi koettu harjoittelujakso saattaa tuoda uusia työntekijöitä alalle. Onnistumisen kokemukseen liittyy useita tekijöitä ja tämän opinnäytetyön tulosten mukaan positiivisuuden kokemuksen toivat mahdollisuus yhdistää teoria käytäntöön sekä työyhteisöön kuulumisen tunne.

Patologian laboratorioon tarvitaan tulevaisuudessakin työskentelemään ammattitaitoisia bioanalyttikkoja, joten on tärkeää kehittää opiskelijaohjausta niiltä osin, joissa tulosten mukaan on parannettavaa. Huomion kiinnittäminen tulopäivän sisältöön sekä ohjauksen yksilöiminen tavoitteista yhdessä keskustelemalla nousivat tässä opinnäytetyössä selkeästi esille.

Ammattikorkeakoulun ja työelämän yhteistyönä voisi jatkotutkimuksena selvittää, miten patologian harjoittelujaksoa voisi kehittää opiskelijälähtoisemmäksi. Tällöin suunniteltaisiin muun muassa ajankäyttöä eri työpisteissä opiskelijoiden omien tavoitteiden ja mielenkiinnon mukaisesti opetussuunnitelman sallimissa rajoissa.

LÄHTEET

- Antohe, I., Riklikiene, O., Tichelaar, E. & Saarikoski M. (2016). Clinicad education and training of student nurses in four moderately new European Union countries: Assessment of students' satisfaction with the learning environment. *Nurse Education in Practice*, 17, 139-144.
- Cannon, S. & Boswell, C. 2011. *Evidence-Based Teaching in Nursing. A Foundation for Educators*. Printed in the United States of America
- Duodecim Terveyskirjasto. 2018. Lääketieteen sanasto. Viitattu 14.4.2019. www.terveyskirjasto.fi > Lääketieteen sanasto.
- Eronen, K. 2010. Hoidon ja huolenpidon työssäoppimisen ohjaus - lähihoitajaopiskelijoiden näkökulma. Pro gradu –tutkielma. Itä-Suomen yliopisto.
- Etene. 2011. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta. Viitattu 11.4.2019. <https://etene.fi/documents/1429646/1559058/ETENE-julkaisu+32+Sosiaali-+ja+terveysalan+eettinen+perusta.pdf/13c517e8-6644-4fa5-8c5f-193cfdce9841/ETENE-julkaisu+32+Sosiaali-+ja+terveysalan+eettinen+perusta.pdf>
- Finlex. 2014. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. Viitattu 7.4.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=asetus%20ammattikorkeakoulu>
- Forsbacka, S & Nurmi, E. 2011. Laboratoriohoitaja bioanalytiikko-opiskelijan ohjaajana ammatitaitoa edistävässä harjoittelussa. AMK-opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.11.2019. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201105096792>
- Heinonen, N. 2003. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu, Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki. Viitattu 28.11.2019. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201504226692>
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Janhonen, S. & Nikkonen, M. 2001. *Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä*. Helsinki: WSOY.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. *Tutkimus hoitotieteessä*. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Klemi, P. & Stenbäck, F. 2012. *Näytteenottotavat*. Teoksessa Mäkinen, M.; Carpén, O; Kosma, V-M, Lehto, V-P; Paavonen, T. & Stenbäck, F. (toim.) *Patologia*. Kustannus Oy Duodecim. Viitattu 18.4.2019. www.oppiportti.fi > oppikirjat > patologia > näytteiden otto, käsittely ja tulkinta > diagnostiset menetelmät > sytologinen diagnostiikka.
- Kälkäjä, M.; Kääriäinen, M.; Ruotsalainen, H.; Sivonen, P.; Tuomikoski, A-M. & Vehkaperä, A. 2016. Opiskelijaohjauskäytännöt, -resurssit ja ohjaajat terveysalalla: opiskelijaohjaajien näkökulma. *Hoitotiede* 3/2016, 28. Turku: Hoitotieteenlaitos, 229-231
- Kärkkäinen, M. 2005. Käsitemallin analyysi hoitotyön työnohjaus käsitteestä. Pro gradu-tutkielma. Kuopio: Kuopion yliopisto.
- Liikanen, E. 2019. *Terveystieteiden tohtori, Yliopettaja*. Tampereen ammattikorkeakoulu, bioanalytiikka. Haastattelu 8.4.2019.

Liikanen, E.; Niemi, L. & Salomaa, L. 2017. Bioanalytiikko esitarkastajana. Bioanalytiikko-lehti 4/2017, 35.

Luojaus, K. 2011. Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli. Ohjaajien näkökulma. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Viitattu 7.4.2019. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8315-8>

Mäkinen, M. 2012a. Kudosnäytteiden eri tyypit. Teoksessa Mäkinen, M.; Carpén, O; Kosma, V-M, Lehto, V-P; Paavonen, T. & Stenbäck, F. (toim.) Patologia. Kustannus Oy Duodecim. Viitattu 18.4.2019. www.oppiportti.fi > oppikirjat > patologia > näytteiden otto, käsittely ja tulkinta > diagnostiset menetelmät > histopatologia.

Mäkinen, M. 2012b. Näytteiden käsittely laboratoriossa. Teoksessa Mäkinen, M.; Carpén, O; Kosma, V-M, Lehto, V-P; Paavonen, T. & Stenbäck, F. (toim.) Patologia. Kustannus Oy Duodecim. Viitattu 18.4.2019. www.oppiportti.fi > oppikirjat > patologia > näytteiden otto, käsittely ja tulkinta > diagnostiset menetelmät > histopatologia.

Mäkinen, M. 2012c. Patologis-anatominen lausunto ja diagnoosi. Teoksessa Mäkinen, M.; Carpén, O; Kosma, V-M, Lehto, V-P; Paavonen, T. & Stenbäck, F. (toim.) Patologia. Kustannus Oy Duodecim. Viitattu 18.4.2019. www.oppiportti.fi > oppikirjat > patologia > näytteiden otto, käsittely ja tulkinta > diagnostiset menetelmät > histopatologia.

Nuutinen, A. 2018. Bioanalytiikko-opiskelijoiden opiskelijaohjausprosessit Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin. YAMK -opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018061213619>

Opintopolku.fi 2019. Viitattu 9.4.2019. <https://opintopolku.fi/app/#!/haku/bioanalytiikko>

Opiskelijaohjauksen laatusuosituksat 2017. Viitattu 9.4.2019. https://kho-kliiniset-hoitotyön-opettajat.webnode.fi/files/200000088-4ad314bcde/Hoitotyön_Laatusuosituksat.pdf

Papastavrou, E.; Dimitriadou, M.; Tsangari, H. & Andreou, C. 2016. Nursing students' satisfaction of the clinical learning environment: a research study. BMC Nursing. Jul 19;15:44 doi: 10.1186/s12912-016-0164-4.eCollection2016.Viitattu 18.8.2019 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27436992>

Suomen Bioanalytiikkoliitto ry 2019. Viitattu 10.4.2019. <https://www.bioanalytiikkoliitto.fi/mika-ihmeen-bioanalytiikko/>

Surakka, T. 2009. Hyvä työpaikka hoitoalalla. Näin haetaan ja sitoutetaan osaajia. Tammi, Helsinki.

Tuomikoski, A-M. 2019. Sairaanhoitajien opiskelijaohjausosaaminen ja ohjaajakoulutuksen vaikutus osaamiseen. Väitöskirja. Oulu: Oulun yliopiston tutkijakoulu; Oulun yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta; Medical Research Center Oulu.

Turun ammattikorkeakoulu 2019a. Viitattu 6.4.2019. www.turkuamk.fi > Opiskelu Turun amk:ssa > Opiskelu ammattikorkeakoulussa.

Turun ammattikorkeakoulu 2019b. Viitattu 6.4.2019. www.turkuamk.fi > Tutkinnot > Bioanalytiikko.

Turun ammattikorkeakoulu 2018. SoleOPS. Opetussuunnitelmat. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala. Bioanalytiikkokoulutus. https://ops.turkuamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/fet?ryhmyttyp=1&amk_id=2754565&lukuvuosi=&valkiel=fi&koulohj_id=8357182&ryhma_id=20548993

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012-2014. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 11.4.2019.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

TYKS 2019. Laboratoriotuimialue, Patologia. Toimintakäsikirja. VSSHP: Turku.

Virolainen, M. 2006. Osaamista rakentamassa. Ammattikorkeakoulut harjoittelujen ja työelämäyhteistyön kehittäjinä. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä.

VSSHP. 2018. Viitattu 17.4.2019. www.vsshp.fi > Sairaanhoidopiiri > Johtaminen ja organisaatio > Organisaatiokaavio.

VSSHP. 2019. Viitattu 7.4.2019. www.vsshp.fi > Ammattilaisille > Opiskelu ja harjoittelu > Opiskelijaohjausprosessit > Opiskelijaohjausprosessit laboratoriotuimialueen bioanalyttikko-opiskelijoille.

Tiedonhaun taulukko.

Tietokanta	Hakulauseke	Rajaukset	Tulos (osumien määrä)	Mukaan valitut (määrä)
Cinahl Complete	nursing, students, supervision in nursing	AND	285	1
Cinahl Complete	clinical, environment, nursing students	AND	287	0
Cinahl Complete	clinical practice, satisfaction, nursing students	AND	24	1
Cinahl Complete	clinical practice, biomedical laboratory science student	AND	0	0
Medic	käytännön harjoittelu, opiskelija, ohjaus	AND	5	0
Theseus	opiskelijaohjaus (asiasanahaku)		62	2
Theseus	Bioanalyttikko-opiskelija, käytännön harjoittelu (asiasanahaku)		108	1

Opinnäytetyöhön liittyvät kysymykset.

Tutustu ennen harjoittelujaksosi alkua A.Nuutisen 2018 YAMK opinnäytetyönä laatimiin Bioanalyttikko – opiskelijoiden opiskelijaohjausprosesseihin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä:

http://hoitoreitit.vsshp.fi/opiskelijaohjaus/tykslab/Prosessi_julkaisuversio_A1.htm

Voit vastata kunkin kysymyksen perään tai alle.

1) Ennen harjoittelujaksoa

- Tutustuitko ko. prosessikuvauksiin?
- Auttoiko prosessikuvauksiin tutustuminen selkiyttämään tulevaa käytännön harjoittelua?
- Täydensikö tai tukiko prosessikaavio koululta saatua tietoa tai ohjeistusta?

2) Osallistuitko perehdytyspäivään?

- Saitko riittävästi tietoa? → Jos et, niin mitä tietoa jäit kaipaamaan ennen harjoittelun aloittamista? → Jos sait, niin mikä erityisesti oli tarpeellista tietoa ja minkä jo tiesit?

3) Tulopäivä harjoittelujaksolle

- Oliko vastaanottotilanne miellyttävä ja positiivinen? → Jos ei, niin miksi ei ollut?
- Saitko tarvittavan ja riittävän ohjeistuksen tai opastuksen harjoittelujaksolle → Jos et, niin mitä ohjeistusta tai opastusta olisit tarvinnut? Mikä taas oli mielestäsi hyödyllistä tietoa etukäteen?

4) Histologia

- Oliko jakson tavoitteet itsellesi etukäteen selvät? Kävittekö tavoitteet ohjaajan kanssa läpi harjoittelun alussa?
- Saitko riittävän opastuksen ja tiedot eri työpisteillä? Jos et, niin mitä jäit kaipaamaan ja miksi et saanut riittävästi tietoa?
- Oliko työpisteissä sopivasti aikaa harjoittelujaksolla? Vai olisiko jossain työpisteessä pitänyt olla kauemmin tai lyhyemmän aikaa? Miten pitkä harjoittelun pitäisi olla eri työpisteissä?
- Mitä jäit kaipaamaan?
- Miten koit työpisteiden vaihdot? Olisiko sinulle ehdotuksia jatkossa vaihtojen toteutukseen?

- Koitko jakson sisällön/toteuttamistavan tarkoituksenmukaiseksi/oppimistasi edistäväksi? Jos et, onko sinulla ehdotuksia, miten jaksoa voisi kehittää

5) Sytologia

- Oliko jakson tavoitteet itsellesi etukäteen selvät? Kävittekö tavoitteet ohjaajan kanssa läpi harjoittelun alussa?
- Oliko harjoittelujakso pituudeltaan sopiva? Jos ei, olisitko halunnut enemmän vai vähemmän aikaa työpisteeseen?
- Koitko jakson sisällön/toteuttamistavan tarkoituksenmukaiseksi/oppimistasi edistäväksi? Jos et, onko sinulla ehdotuksia, miten jaksoa voisi kehittää?

6) Harjoittelun jälkeen

- Toteutuiko prosessikaavio harjoittelun aikana? → Jos ei, niin mikä oli toisin tai jäi toteutumatta?
- Oliko harjoittelujakso ennakkoon oletetun kaltainen? → Jos ei, niin mikä tai millä tavalla se ei vastannut odotuksia?
- Mikä on positiivisin kokemus?
- Mikä on negatiivisin kokemus?

Opiskelijaohjausprosessi laboratoritoimialueen bioanalyttikko-opiskelijoille (VSSHP 2019).

